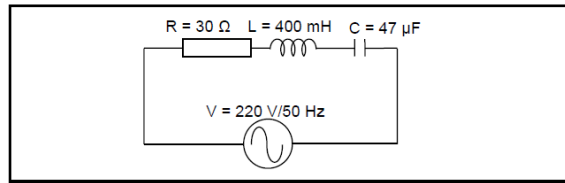

VAK en GRAAD	Elektriese Tegnologie Graad 12	
KWARTAAL 1	Week 3	
ONDERWERP	RLC les 1	
DOELWITTE VAN DIE LES	Hersiening van die basiese beginsels van RLC-stroombane met spesiale verwysing na: induktiewe reaktansie, kapasitiewe reaktansie, impedansie, fasehoek, resonansie, drywingsfaktor, Q-faktor en bandwydte	
HULPBRONNE	Papierhulpbronne	
	Elektriese Tegnologie Graad 12-handboek (bl. 21-46, 56-70) NSS-eksamenvraestelle November 2018 - 2020 Graad 12 voorbeeldvraestel 2018	
INLEIDING	1. Vir hierdie les moet jy kennis neem van al die werk wat in graad 11 oor RLC-stroombane gedoen was. 2. Die doel van die les om die serie RLC-stroombane te konsolideer deur enkele tipiese vrae deur te werk wat verband hou met die serie RLC-stroombane. 3. Deur hierdie vrae deur te werk, konsolideer jy die werk wat oor serie-RLC-stroombane gedoen was.	
KONSEPTE EN VAARDIGHEDE	<i>Tipiese Vrae</i> <i>Vraag 5</i>	<i>Tipiese Vrae</i> <i>Vraag 5</i>

5.5 Verwys na die kringdiagram in FIGUUR 5.1.

FIGUUR 5.1: SERIE-RLC-KRING

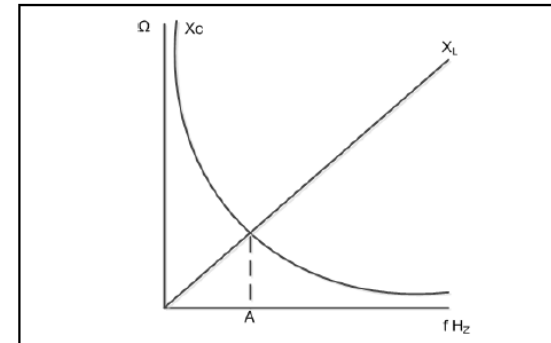
Gegee:

R = 30 Ω
L = 400 mH
C = 47 μF
f = 50 Hz

Bereken die:

- 5.5.1 Induktiewe reaktansie van die spoel (3)
- 5.5.2 Kapasitiewe reaktansie van die kapasitor (3)
- 5.5.3 Frekwensie waarteen die kring sal resonanceer (3)

- 5.1 Onderskei tussen die reaktansie en impedansie in 'n RLC-kring. (4)
- 5.2 Verduidelik wat die fasehoek aandui. (2)
- 5.3 FIGUUR 5.1 toon die verhouding tussen die induktiewe reaktansie en die kapasitiewe reaktansie teenoor frekwensie in 'n RLC-seriekring. Beantwoord die vrae wat volg.

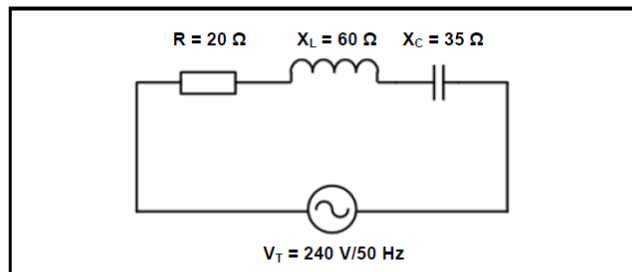
FIGUUR 5.1: FREKWENSIEKROMME ('FREQUENCY RESPONSE CURVE')

- 5.3.1 Verduidelik die uitwerking van frekwensie op die impedansie van die kring by punt A. (2)
- 5.3.2 Bereken die frekwensie by punt A indien die kring 'n 50 μF-kapasitor en 'n 0,1 H-induktor insluit.
- Gegee:
- C = 50 μF
L = 0,1 H (3)

Tipiese Vrae

Vraag 5

- 5.1 Noem DRIE faktore wat die impedansie van 'n RLC-kring beïnvloed. (3)
- 5.2 Verwys na die kring in FIGUUR 5.2 hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

FIGUUR 5.2: SERIEKRING

Gegee:

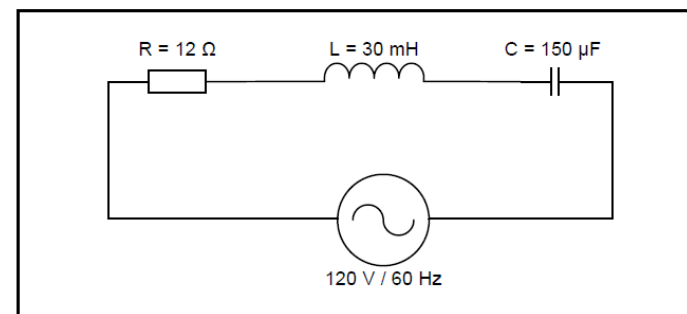
$$\begin{aligned} R &= 20 \, \Omega \\ X_L &= 60 \, \Omega \\ X_C &= 35 \, \Omega \\ V_T &= 240 \, \text{V} \\ f &= 50 \, \text{Hz} \end{aligned}$$

- 5.2.1 Noem of die arbeidsfaktor van die kring voorlopend of nalopend is. (1)
- 5.2.2 Bereken die arbeidsfaktor van die kring. (5)
- 5.2.3 Verduidelik wat met die Q-faktor van 'n RLC-seriekring gebeur indien die waardes van R, L en C verdubbel word. (3)

Tipiese Vrae

Vraag 2

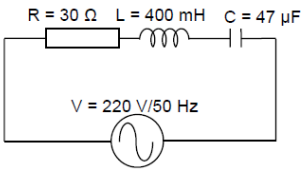
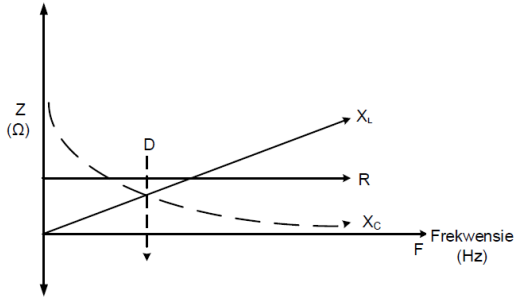
- 2.1 Verduidelik die faseverhouding tussen stroom en spanning in die volgende WS-kringe:
- 2.1.1 Resistiewe kring (2)
- 2.1.2 Suiwer kapasitiewe kring (2)
- 2.1.3 Suiwer induktiewe kring (2)
- 2.2 FIGUUR 2.2 hieronder toon 'n RLC-seriekring wat bestaan uit 'n 12 Ω -weerstand, 'n 30 mH-induktor en 'n 150 μF -kapasitor wat almal aan 'n 120 V/60 Hz-toevoer verbind is.

FIGUUR 2.2: RLC-SERIEKRING

Gegee:

$$\begin{aligned} R &= 12 \, \Omega \\ L &= 30 \, \text{mH} \\ C &= 150 \, \mu\text{F} \\ V_T &= 120 \, \text{V} / 60 \, \text{Hz} \\ f &= 50 \, \text{Hz} \end{aligned}$$

	<p><i>Tipiese Vrae</i></p> <p>Vraag 5</p> <p>5.5 Verwys na die kringdiagram in FIGUUR 5.1.</p> <div data-bbox="542 312 1144 502" style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>FIGUUR 5.1: SERIE-RLC-KRING</p> </div> <p>Gegee:</p> <p>R = 30 Ω L = 400 mH C = 47 μF f = 50 Hz</p> <p>Bereken die:</p> <p>5.5.1 Induktiewe reaktansie van die spoel (3) 5.5.2 Kapasitiewe reaktansie van die kapasitor (3) 5.5.3 Frekwensie waarteen die kring sal resoneer (3)</p>	<p><i>Tipiese Vrae</i></p> <p>Vraag 2</p> <p>2.3 Verwys na FIGUUR 2.3 hieronder en beantwoord die vrae wat volg.</p> <div data-bbox="1361 285 1944 612" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>FIGUUR 2.3 : FREKWENSIE TEENoor IMPEDANSIE</p> </div> <p>2.3.1 Beskryf hoe 'n toename in die frekwensie van die toevoerspanning die volgende sal affekteer:</p> <p>(a) Induktiewe reaktansie (2) (b) Kapasitiewe reaktansie (2)</p> <p>2.3.2 Verduidelik waarom die respons van lyn R parallel met lyn F is. (2)</p> <p>2.3.3 Noem die elektriese hoeveelheid wat aan R by punt D gelyk is (1)</p>
AKTIWITEITE / ASSESERING	<p>LV: Probeer eers die vrae op jou eie doen voor jy enige bronne nader. Tyd per vraag (1 punt = 1 minuut) Doen einde van hoofstuk aktiviteit wat verband hou met hierdie les (bl. 20)</p>	
KONSOLIDASIE	<ul style="list-style-type: none"> Jy het 'n goeie hersiening gedoen van serie RLC-stroombane deur relevante vrae deur te werk. Hierdie les handel oor die konsolidering van al die berekeninge wat jy tot dusver oor serie RLC-stroombane gedoen het. Bemeestering van berekeninge gaan alles oor oefen en meer oefen Welgedaan met die voltooiing van hierdie les Hou aan om 'n spesialis te word in wat jy liefhet. Ons leef nie meer in die era van pendrywers nie, maar in die ingenieur, vakman en spesialiste. 	<p>The beautiful thing about learning is that no one can take it away from you.</p> <p>– B.B. King</p>
WAARDES	<p>Dit is belangrik dat jy deursettingsvermoë het as jy konsolideringswerk doen. As jy aanvanklik nie kan nie, probeer dan weer.</p>	